

Gang, viser det sig, at Venstre vilde have erobret 46 Enkeltmandskredse og i 10 Kredse været det næststørste Parti, og at Socialdemokratiet vilde have erobret 28 Kredse og i 25 været det næststørste Parti. Det vil altså sige et Skub opad for de to største Partier. For nogle Dage siden har jeg set, at det ærede Medlem Hr. Martin Hansen i et Interview i „Fyns Tidende“ har sagt, at Kampen ved det kommende Valg vilde komme til at staa mellem Venstre og Socialdemokratiet; det er disse to Partier, siger det ærede Medlem, man maa gøre sit Forhold op til — det andet er saa nogenlunde ligegyldigt. Ved forskellige Lejligheder, ogsaa ved Finanslovens første Behandling i Fjor, har jeg paavist den betydelige Magnetisme, der er i de store Partier. Jeg har paavist, at ogsaa det nuværende Regeringsparti har en saadan Magnetisme; der kan jo nævnes ikke faa Venstreministre og Venstrerigsdagsmænd, som er kommet saavel fra højre som fra venstre i en Følelse af, at Kampen skal staa, saaledes som det ærede Medlem Hr. Martin Hansen har sagt det, mellem Venstre og Socialdemokratiet. Hvis man da gaar til at genindføre Enkeltmandskredsvalget, vil man i første Række give denne Bevægelse Medvind. Nu kan man jo mene om denne Bevægelse, hvad man vil — vi for vort Vedkommende kan maaske ikke have saa meget imod, at en forhenværende og en nuværende Justitsminister har fundet Vej til Venstre, og det ærede Medlem Hr. Rode kan vel heller ikke have saa meget imod, at den nuværende Landbrugsminister har fundet Vej til Venstre —, men det, vi kan have noget imod, er, at man lægger de politiske Forhold saaledes til Rette for Befolkningen, at det for den ser ud, som om der ikke er andet, der har Interesse, end de to store Partier, Venstre og Socialdemokratiet. Jeg tror ikke, den politiske Udvikling vilde have gode Kaar under saadanne Forhold.

Jeg vil gerne nævne et Eksempel paa, hvad det Valg i Enkeltmandskredse, som her foreslaas, vil kunne betyde, og jeg tager da det Valg, som efter mit Skøn bør være det klassiske Eksempel paa, hvorledes Valg i Enkeltmandskredse kan forme sig, nemlig Omvalget i 1918 i Bogenes-Kredsen den 23. Juli. Der var her mødt Kandidater fra Det radikale Venstre og Socialdemokratiet og fra Venstre og det konservative Folkeparti. Det var givet, at det var fuldkommen ligegyldigt for det konservative Folkeparti, om de 1 179 Stemmer, som vi havde haft ved Valget den 22. April, alle blev tabt, thi det konservative

Mandatantal vilde ikke af den Grund gaa ned. Der blev ogsaa agiteret ikke saa lidt med, at man kunde jo dog godt stemme paa Venstres Kandidat, Hr. Jensen-Sønderup, da det kun vilde medføre, at det konservative Mandat blev flyttet fra Bogenes til Odense Anden, og, sagde Venstremænd, det vilde jo oven i Købet medføre, at man fik en Kaptajn valgt i Stedet for en Løjtnant — og med den Respekt, man paa Fyn havde for de militære Grader, skulde man jo tro, at det konservative Parti og dets Vælgere kunde være tilfredse dermed. Der foregik jo ogsaa nogen Afgang i det konservative Vælgertal af 22. April, men i Kraft af den Dygtighed, hvormed den konservative Kandidat førte sin Valgkamp, lykkedes det ham at bevare Stemmerne i nogen Grad. Han gik noget ned, fordi det eneste, der ved den Lejlighed havde Interesse, var, om Venstres eller Radikal-Socialismens Kandidat blev valgt, alt det andet fortonede sig noget bort. Saaledes som Forholdene var ved dette Valg, vil de efter min Overbevisning blive for de mindre Partier i overmaade mange Kredse. Det vil de blive i alle Kampkredsene, og det vil de blive i alle Kredse for de Partier, som er ret smaa i Forhold til Kredsens to største Partier, og det er ikke ligelige Vilkaar at give de politiske Partier at arbejde under.

Nu kunde man selvfølgelig deroverfor sige: Ja, men ogsaa under den nuværende Valgmaade er det muligt, at man lader saadanne uvedkommende Hensyn spille ind, og jeg er fuldkommen enig med det ærede Medlem Hr. S. C. Nørgaard i, at det skulde ikke være uvedkommende Hensyn, der spiller ind, det skulde kun være rent politiske Hensyn. Jeg ved udmærket godt, at baade det ærede Medlem Hr. S. C. Nørgaard og Ministeren vil kunne sige: Ja, men et ganske lignende Hensyn vil kunne komme til at spille ind ved den nuværende Valgmaade. Man kunde sige: Se, hvad der foregaar i Sønderjylland for Tiden, se paa den Kamp, der i Sønderjylland staar indenfor Venstre mellem H. P. Hanssen paa den ene Side og Amtsforvalter Petersen paa den anden Side. Og det ærede Medlem og Ministeren kunde sige til mig: Dernede gaar man og agiterer for, at de Konservative bør stemme for Amtsforvalter Petersen for dog at faa en Flensborg-Venstremænd ind i Venstre. Jeg indrømmer saare gerne, at det ærede Medlem og Ministeren kunde anvende dette som Argument overfor mig, og jeg ved ogsaa, at saavel Ministeren som det ærede Medlem deroverfor vil sige, at dette er uvedkom-